

dr hab. Katarzyna Kopyściańska prof. UWrocław
Katedra Prawa Finansowego
Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytetu Wrocławskiego

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Ewy Urbaniak

„Normatywne ukształtowanie systemu dochodów i wydatków samorządu terytorialnego jako czynnik kreujący zadłużenie”

Łódź 2022 r., str. 366

1. Uwagi dotyczące wyboru tematu, celu badawczego i metody rozprawy

Przedmiotem recenzowanej rozprawy doktorskiej są zagadnienia z zakresu prawa finansów publicznych dotyczące normatywnego ukształtowania systemu dochodów i wydatków samorządu terytorialnego jako czynnika determinującego i kreującego zadłużenie, w tym nadmierne zadłużenie samorządu terytorialnego.

Wybór tematu Doktorantka uzasadniła, po pierwsze, brakiem, obejmującego aktualny stan prawny, opracowania o charakterze monograficznym, które odnosiłoby się wprost do powyższych zagadnień jak i brakiem kompleksowych badań dogmatyczno– prawnych, skupionych nad zagadnieniem adekwatności dochodów względem przekazanych samorządowi zadań. Prowadzone dotąd badania nie odnosiły się jednocześnie do występowania nadmiernego zadłużenia wspólnot lokalnych jak i jego efektów. Kwestia zaciągania zobowiązań zwrotnych przez samorządy była co prawda również przedmiotem badań ekonomistów i politologów ale opracowania te nie koncentrowały się na normatywnych uwarunkowaniach systemu dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego mogących potencjalnie kreować zadłużenie wspólnot lokalnych. Stąd też uzasadniona stała się wyrażona przez Doktorantkę potrzeba zbadania, w drodze analizy tworzenia i stosowania przepisów prawnych, kształtujących system dochodów i wydatków, relacji zachodzącej pomiędzy normatywnym ukształtowaniem dochodów i wydatków samorządu a występującym nadmiernym zadłużeniem wspólnot lokalnych. Doktorantka zastrzegła, wszakże, iż skupiła się na analizie przepisów prawnych, nie zaś na badaniu statystycznych tych zależności. W konsekwencji wybór tematu zasługuje na całkowitą aprobatę.

Autorka we wstępie pracy przyjęła tezę, że ukształtowanie odpowiedzialności za zadłużanie się samorządów (nadmierne zadłużanie się samorządów) powinno być dostosowane do przyjętej koncepcji ustrojowej samorządu w zakresie rozwiązań instytucjonalnych, chroniących zrównoważony budżet lokalny. Doktorantka przyjęła bowiem słuszne założenie, że w państwach, w których samorząd terytorialny powstał w procesie decentralizacji władzy publicznej, oraz w których dominuje teoria państwowa samorządu, zakres odpowiedzialności władzy centralnej za stan zadłużenia wspólnot lokalnych jest znacznie większy aniżeli w krajach, w których dominuje naturalistyczna koncepcja samorządu terytorialnego.

Dalej, niejako w rozwinięciu powyższej tezy, Autorka formułuje aż sześć tez dodatkowych. Teza druga zakłada, że normatywne czynniki zewnętrzne zadłużania się samorządów w państwach, w których przyjęto państwową teorię samorządu, mają charakter dominujący, co stwarza warunki ustrojowe dla takich postaw władz centralnych, które polegają na uchylaniu się od odpowiedzialności za powstanie długu z przyczyn niezależnych od samorządu i zaniechaniu tworzenia instytucji naprawczych w odniesieniu do długu lokalnego wykreowanego przez rozstrzygnięcia polityczno – ustrojowe władz centralnych.

Trzecia teza jaką zakłada Doktorantka to taka, że zakres odpowiedzialności państwa i samorządu jest zróżnicowany w przypadku ponoszenia konsekwencji za ukształtowanie, realizowanie i egzekwowanie dochodów samorządu terytorialnego. Za zadłużanie się wynikające z nieprawidłowego ukształtowania źródeł dochodów i sposobu oraz trybu ich realizowania w systemie wykreowanym przez państwo, odpowiadać powinny władze centralne. Integracja państwa w sferę czynników wewnętrznych kształtujących dług lokalny powinna ograniczać się jedynie do wyznaczania granic, czyli adekwatnego zdefiniowania pojęcia nadmiernego zadłużania się. Dalej w rozwinięciu tej tezy Doktorantka wskazuje, że inny jest zakres i rodzaj odpowiedzialności państwa i samorządu za konsekwencje finansowe związane ze sferą wydatkową samorządu terytorialnego. Przede wszystkim, w założeniu Doktorantki, odpowiedzialność ta wiąże się z prawidłowym ukształtowaniem Indywidualnego Wskaźnika Zadłużenia, w taki sposób, aby w jego wzorze zostały umieszczone jedynie te wydatki, za których wysokość i przenoszenie odpowiada władza lokalna.

W założeniach czwartej tezy Doktorantka przyjmuje, że Konstrukcje normatywne wykorzystywane do ograniczania zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego są przede wszystkim oparte na zmiennych, o których wysokości decyduje władza centralna. Obowiązkiem ustawodawcy powinno być wykluczenie z Indywidualnego Wskaźnika Zadłużenia i reguły równoważącej zmiennych, których wysokość i sposób przeznaczenia są zdeterminowane decyzjami politycznymi władz centralnych, a nie władz lokalnych.

Piąta, przyjęta przez Doktorantkę teza, zakłada, iż przy ustalaniu ujemnych następstw przekroczenia państwowego długu publicznego władze centralne powinny określać, tworzyć i konstruować ujemne następstwa dla samorządu w sposób proporcjonalny i adekwatny do stopnia w jakim samorzady te przyczyniają się do ukształtowania długu publicznego w skali państwa.

Teza szósta przyjęta przez Doktorantkę zakłada, że jeżeli chodzi o czynniki zewnętrzne o charakterze normatywnym, pożądana jest kategoryzacja samorządów tego samego szczebla w zakresie określania granic zadłużania się, ze względu na takie czynniki jak przykładowo renta lokalizacyjna czy też charakter danej jednostki (miejski, wiejski, miejsko – wiejski).

Ostatnia w końcu teza siódma zakłada, że jednostki samorządu terytorialnego nie powinny ponosić odpowiedzialności za nadmierne zadłużenie powstałe wskutek wystąpienia zewnętrznych, normatywnych czynników zadłużenia. Doktorantka przyjmuje, że to w jaki sposób odpowiedzialność zostanie ukształtowana w przypadku pozostałych czynników skutkujących zadłużeniem będzie zależało od przyjętej koncepcji ustrojowej samorządu terytorialnego.

Doktorantka jako główny cel badawczy przyjęła przedstawienie normatywnego systemu dochodów i wydatków samorządu terytorialnego jako potencjalnego źródła zadłużania się samorządu, przy czym zastrzegła, że chodzi zarówno o czynniki zewnętrzne jak i wewnętrzne kreujące dług lokalny. Autorka podkreśliła, że celem analizy będą przede wszystkim normatywne czynniki zewnętrzne zadłużania się, lecz i czynniki wewnętrzne, zależne od samorządu ale ukształtowane przez „ład” prawny w państwie jak np. system prawny obrotu cywilnoprawnego czy dyrektywy unijne wymuszające aktywność samorządu w zakresie ochrony środowiska. .

Tak określony główny cel badawczy wydaje się naturalną konsekwencją sformułowanych we wstępie tez badawczych, gdyż to właśnie na bazie analizy ww. oceny można podejmować próbę formułowania wniosków w zakresie postawionych tez.

Niezależnie od głównego celu badawczego Doktorantka przyjęła także cele operacyjne w postaci analizy pozaprawnych determinantów zadłużenia wspólnot lokalnych.

W kontekście powyższego najistotniejszym zadaniem jakie postawiła sobie Autorka to poszukiwanie odpowiedzi na pytanie, czy w sposób właściwy została ukształtowana „odpowiedzialność” ustawodawcy za niezrealizowanie powinności ustrojowej, jaką jest ukształtowanie systemu finansów publicznych w taki sposób, aby efektywnie chronił samorząd poza nadmiernym zadłużaniem się. Wobec tak postawionego pytania Autorka w pracy dokonuje analizy zakresu odpowiedzialności za stan finansów lokalnych państwa i samorządu

terytorialnego, co stanowi następstwo przyjętej konstytucyjnie koncepcji samorządu. Analiza ta wymagała od Autorki prześledzenia, również w ujęciu historycznym, rozwiązań ustrojowych dotyczących samorządności lokalnej w Polsce albowiem kolejne konstytucje nadawały samorządowi terytorialnemu inną rangę ustrojową, co z kolei pociągało za sobą zmiany w modelu finansowania wspólnot lokalnych.

Wszystkie cele operacyjne wskazane w rozprawie, badane konsekwentnie z różnych punktów widzenia, przybliżają Autorkę do realizacji podstawowej i dodatkowych tez badawczych. Sposób sformułowania przedmiotu badań i celów prowadzonych badań należy uznać za właściwy, a jednocześnie ułatwiający transparentne prowadzenie samych badań. Dzięki temu także Autorce udało się ukazać wielowątkowość i wszechstronność materii badawczej rozprawy.

Z uwagi na charakter analizy Autorka przyjęła jako podstawową metodę badawczą, **metodę dogmatyczno - prawną**, z wykorzystaniem której przeanalizowano obowiązujące przepisy prawa mające fundamentalne znaczenie dla systemu finansów lokalnych, poglądy przedstawicieli doktryny i judykatury, co Autorka zawarła we wstępie pracy *expresiss verbis*.

W pracy wykorzystano także orzecznictwo sądowe (11 wyroków TK, 7 postanowień TK, 4 wyroki sądów powszechnych, 11 wyroków i 1 postanowienie NSA oraz 1 wyrok WSA w zakresie niezbędnym do formułowania wniosków, a w konsekwencji zrealizowania celu badawczego. Materia, którą poddano badaniu w ramach rozprawy doktorskiej uzasadniała zresztą selektywne podejście do dorobku orzecznictwa.

Biorąc pod uwagę wymogi stawiane rozprawom doktorskim, zarówno główny cel badawczy rozprawy, jak i przedstawioną metodykę badań, należy uznać za poprawnie sformułowane. Tworzą one łącznie zwartą teoretycznie i empirycznie poprawną formułę naukową, która pozwala Autorce wykazać się niezbędną wiedzą teoretyczną i znajomością warsztatu badawczego.

Niestety Autorka nie wskazuje stanu prawnego, na podstawie którego oparła swoje rozważania, biorąc jednak pod uwagę moment zakończenia pisania dysertacji, z całą stanowczością możemy stwierdzić, iż jest to stan prawny obowiązujący przed 2022 r.

2. Układ i język rozprawy

Konstrukcja pracy realizuje sformułowane tezy i założone cele badawcze. Układ pracy jest rozbudowany. Zdając sobie sprawę ze złożoności materii badawczej, Autorka prezentuje przedmiot badań z różnych punktów widzenia.

Rozprawa składa się ze wstępu, 4 bardzo obszernych rozdziałów oraz zakończenia i wniosków. W końcowej części pracy zamieszczone są wykazy: aktów normatywnych, orzecznictwa i cytowanej literatury. Konstrukcja pracy oddziela zagadnienia definicyjne i teoretyczne od aspektów stosowania prawa i własnych ocen Autorki. Taki sposób zredagowania tekstu ułatwia czytelnikowi odnalezienie poszczególnych zagadnień i nakreśla tok wywodów.

We wprowadzeniu rozprawy Autorka zawarła najważniejsze informacje *dotyczące przedmiotu, celu i hipotez badawczych*. Określiła także zakres materiału badawczego oraz informacje o strukturze i treści pracy. W sposób *zwięzły przedstawiła przedmiot badań poszczególnych rozdziałów oraz przyjętą metodę badawczą pracy*

Dobrym zabiegiem metodologicznym jest także rozpoczynanie rozdziałów wstępem i zakończenie ich podsumowaniem. W uwagach wstępnych Autorka formułuje szczegółowy cel badawczy, zapoznając w taki sposób czytelnika z zakresem badań w danym fragmencie pracy. W treści podsumowań zawarte są refleksje, które wyrażają wstępne oceny poszczególnych fragmentów opracowania.

Tematyka podjęta w rozprawie doktorskiej należy do aktualnych i ważnych problemów prawa. Ze względu na charakter badawczy, problematyka dysertacji stanowi istotny wkład w naukę prawa finansów publicznych. Tematyka recenzowanej rozprawy doktorskiej została podjęta w sposób poprawny, dobrze dobrana i prawidłowo sformułowana, co niewątpliwie pozwoliło na realizację wymogów stawianych rozprawom doktorskim.

W ramach pierwszego rozdziału Doktorantka zawarła rozważania na temat konstrukcyjnie złożonej koncepcji samorządu terytorialnego, wywierającej wpływ na przyjętą przez ustawodawcę formułę podziału dochodów i wydatków pomiędzy państwo a samorząd oraz determinującej umiejscowienie samorządu w strukturze państwa. Ujęcie ewolucyjnie tego zagadnienia pozwoliło Autorce na zbadanie związku pomiędzy przyjęciem określonej w kolejnych konstrukcjach koncepcji samorządności terytorialnej, a zadłużeniem wspólnot lokalnych. Rozważaniom tym towarzyszyło zdefiniowanie większości podstawowych procesów, zasad i pojęć ustrojowych związanych z samorządem terytorialnym.

Autorka we wnioskach podsumowujących do rozdziału pierwszego stwierdza, iż podmiotowość publicznoprawna samorządu wiąże się z określonym ustrojowo zakresem odpowiedzialności za stan finansów publicznych. Ponadto Doktorantka zauważa, z czym

niewątpliwie należy się zgodzić, że przyjęcie mieszanej koncepcji samorządu terytorialnego, na gruncie obecnie obowiązującej Konstytucji RP, wykreowało trzy zasadnicze płaszczyzny odpowiedzialności za stan finansów komunalnych. Pierwsza płaszczyzna obejmuje wyłączną odpowiedzialność państwa za normatywne ukształtowanie systemu dochodów i wydatków samorządu, w taki sposób aby ich regulacja nie stanowiła sama w sobie czynnika powodującego zadłużenie. Druga płaszczyzna wskazywana przez Autorkę, obejmuje współodpowiedzialność obu związków publicznoprawnych jako szczególnie widoczne w art. 168 Konstytucji RP. Trzecia płaszczyzna to sfera całkowitej odpowiedzialności samorządu za kondycję finansów lokalnych, zatem tam, gdzie samorząd ma wyłączne prawo decydowania ponosi wyłączną odpowiedzialność za wszelkie straty finansowe będące konsekwencją podejmowanych decyzji.

Poruszona w ramach tego rozdziału stanowi punkt wyjścia dla rozważań prowadzonych w ramach kolejnych rozdziałów.

Rozważania zawarte w rozdziale drugim koncentrują się wokół zadłużania samorządu terytorialnego. Autorka wyjaśnia tu podstawowe pojęcia takie jak: deficyt, dług publiczny, dług lokalny. Doktorantka wskazuje również na relację zachodzącą pomiędzy długiem lokalnym a państwowym długiem publicznym oraz na dopuszczalne granice zadłużania samorządu terytorialnego oraz ich wpływ na gospodarkę finansową gmin. Przede wszystkim jednak Doktorantka wskazuje na potencjalne czynniki powstawania lub pogłębiania zadłużenia wspólnot lokalnych, które występowały w okresie dwudziestolecia międzywojennego oraz które pojawiają się współcześnie. Autorka w ramach tego rozdziału wyraźnie podkreśla, że regulacje prawnie – finansowe powinny w sposób klarowny oddzielać trzy sfery odpowiedzialności za stan finansów komunalnych: sferę, za którą odpowiada wyłącznie państwo, sferę, za którą odpowiadają wyłącznie wspólnoty lokalne oraz sferę w której dochodzi do współodpowiedzialności związków publicznoprawnych tj. państwa i samorządu. Doktorantka słusznie zauważa, że władza centralna powinna mieć świadomość odpowiedzialności za stan finansów komunalnych chociażby na płaszczyźnie legislacyjnej, a odnoszącej się do kreacji poszczególnych źródeł dochodów. Zatem w sytuacji, gdy państwo nakłada na samorząd nowe zadania, chociażby o charakterze fakultatywnym powinno podjąć się analizy skutków finansowych dla samorządu, w tym poprzez konsultację z reprezentacją samorządów i w razie konieczności ustanowić nowe źródła dochodów lub zwiększyć wydajność już zastanych.

W dalszej kolejności (w rozdziale trzecim) Doktorantka poddaje analizie metody podziału dochodów pomiędzy państwo a samorząd, które mogą mieć zastosowanie w państwie opartym na zasadzie decentralizacji władzy publicznej. Ponadto, w rozdziale tym Autorka

wskazuje również kryteria prawidłowego wyposażenia samorządu w dochody, których respektowanie lub pomijanie wpływa na powstawanie zobowiązań zwrotnych wspólnot lokalnych. Następnie Autorka dokonała analizy systemu dochodów jednostek samorządu terytorialnego i oceny, na ile respektuje on ustrojowe i ekonomiczne kryteria prawidłowości podziału dochodów pomiędzy państwo i samorząd. W następstwie przeprowadzonych w ramach niniejszego rozdziału rozważań Autorka stwierdza, że ustawodawca nie zapewnił wspólnotom lokalnym wydajnych dochodów własnych, tylko pozornie próbował zrealizować zasadę dominacji dochodów własnych, poprzez uznanie, iż udziały w podatkach dochodowych są dochodem własnym. Albowiem wpływy z tych dochodów sztucznie zawyżyły wysokość dochodów własnych i jednocześnie jeszcze bardziej scalały system finansów komunalnych ze stanem finansów państwa. Siłą rzeczy ustawodawca doprowadził do uzależnienia stanu budżetu jednostek samorządowych od stanów koniunkturalnych, co potencjalnie zagraża równowadze budżetowej wspólnot lokalnych. W zdecydowanie słusznej ocenie Autorki, ta zależność wynika chociażby z dominacji w dochodach ogółem poszczególnych jednostek samorządowych nie tylko udziałów w podatkach samorządowych, lecz także subwencji oraz dotacji z budżetu państwa. Źródło finansowania tych dochodów są przede wszystkim podatki państwowe, których wysokość zależy od cykli koniunkturalnych. Kryterium wydajności dochodów własnych oraz różnicowanie dochodów ze względu na uwarunkowania jednostek samorządowych powinny stanowić punkt wyjścia dla reformy systemu finansowego samorządu terytorialnego w kierunku optymalizacji źródeł dochodowych dla potrzeb i warunków danych grup wspólnot lokalnych.

Przedmiotem badań kolejnego rozdziału (czwartego) są rozważania dotyczące systemu wydatków jednostek samorządu terytorialnego oraz wpływ poszczególnych rodzajów wydatków na powstanie deficytu albo długu lokalnego. W ramach tego rozdziału Autorka dokonała analizy struktury wydatków ogółem jednostek samorządowych. Poprzez analizę struktury wydatków ogółem ustalono nie tylko kategorię wydatków przeważających w budżetach jednostek samorządowych. Przede wszystkim zbadanie struktury wydatków ogółem pozwoliło Autorce na wskazanie, który ze związków publicznoprawnych, tj. państwo czy samorząd terytorialny, posiada realny wpływ na spełnienie reguły równoważącej wynikającej z art. 242 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz nieprzekraczanie przez jednostki samorządowe Indywidualnego Wskaźnika Zadłużenia uregulowanego w art. 243 ustawy o finansach publicznych. W końcowej części tego rozdziału Autorka podjęła również rozważania dotyczące sposobu podziału zadań pomiędzy państwo a samorząd w kontekście obecnie obowiązujących zasad ustrojowych.

W podsumowaniu do rozdziału czwartego Autorka wskazuje na nieprzestrzeganie konstytucyjnej zasady pomocniczości co, w słusznej ocenie Doktorantki, wynika z kwalifikowania przydzielanych samorządom lokalnych zadań o charakterze państwowym jako zadań własnych na czas nieoznaczony, powoduje, że w ten sposób ustawodawca pozbawia znaczenia konstytucyjnego podziału na zadania własne i zlecone, co stanowi jawne sprzeniewierzenie zadzie dobra wspólnego oraz zasadzie subsydiarności rozumianej jako ograniczone prawo do przekazywania zadań ze szczebla centralnego na szczebel lokalny. W ocenie Autorki, władza centralna determinuje wysokość, najbardziej istotnych wydatków bieżących, które warunkują zarówno spełnienie reguły równoważenia budżetu bieżącego, jak również są jednymi z ważniejszych determinantów kształtujących możliwości absorpcyjne zobowiązań zwrotnych przez samorządy. Z jednej strony przyjęta przez ustawodawcę kategoryzacja wydatków samorządu terytorialnego umożliwia kontrolę nad realizowanymi wydatkami oraz zarządzanie i kierowanie polityką wydatkową. Z drugiej strony, istnieją kategorie wydatków, co do których precyzyjne zakwalifikowanie do wydatków bieżących albo majątkowych nie jest oczywiste. Wszystkie wątpliwości w tym zakresie mogą wpłynąć na wzrost albo obniżenie deficytu budżetowego na dany rok.

Z uwagi na czas powstawania niniejszej dysertacji, Autorka z oczywistych względów nie ustosunkowała się do zmian w zakresie tzw. Polskiego Ładu i związaną z nimi likwidacją karty podatkowej. Niemniej po sformułowanych przez Autorkę wnioskach *de lege ferenda*, należy stwierdzić, zmian tych nie odczytuje jako korzystnych z punktu widzenia samorządowych wpływów budżetowych.

W recenzowanej dysertacji w sposób bardzo rzetelny i kompleksowy zostały przedstawione pytania oraz próby odpowiedzi na te pytania wynikające z wątpliwości interpretacyjnych występujących w ramach analizowanej instytucji normatywnego ukształtowania systemu dochodów i wydatków samorządu terytorialnego jako czynników kształtujących zadłużenie. Doktorantka dowiodła pełną umiejętność formułowania celu badawczego i pytań badawczych, a także weryfikacji postawionych hipotez. Wykonane przez Autorkę badania i ich opracowanie jest jak najbardziej właściwe i świadczy o dojrzałości naukowej Doktorantki jak i o bardzo dobrej znajomości literatury i orzecznictwa. Dysertacja imponuje szerokością spojrzenia oraz jakością stawianych tez i wniosków.

W zakończeniu pracy dokonano **trafnych uogólnień**. Konkretyzuje ono w postaci wniosków **tezy zawarte w pracy**. Stanowi także potwierdzenie, **że postawione hipotezy były merytorycznie zasadne**. Konkluzje zawarte tutaj nie pozostawiają żadnych wątpliwości, **że cele, jakie Autorka sobie postawiła, zostały w pełni osiągnięte**.

W zakończeniu jeszcze raz należy podkreślić, że rozprawa mgr Ewy Urbaniak jest oparta o dobrą znajomość literatury i orzecznictwa, a także o solidny warsztat naukowy. Na uwagę zasługuje stosunkowo szerokie spojrzenie na instytucję normatywnego ukształtowania systemu dochodów i wydatków samorządu terytorialnego jako czynników kształtujących zadłużenie oraz stawiane tezy i wnioski. Jednocześnie Autorka przedstawia *własne stanowisko w jasny i konsekwentny sposób, umiejętnie wspierając je od strony teoretycznej i pozytywno - prawnej.* Dodatkowa wartość rozprawy płynie z *aktualności wielu problemów poruszonych w ramach rozprawy.* Należy więc zgłosić wniosek o opublikowanie **jaki wyróżnienie tej pracy.**

4. Konkluzja

Doktorantka wykazała się bardzo dobrą znajomością problematyki i starannym warsztatem naukowym.

W konkluzji stwierdzam zatem, że przedłożona do recenzji rozprawa doktorska mgr Ewy Urbaniak pt. „*Normatywne ukształtowanie systemu dochodów i wydatków samorządu terytorialnego jako czynnik kreujący zadłużenie*” stanowi oryginalne rozwiązanie ważnego problemu naukowego. Jej Autorka wykazała się dużą wiedzą prawniczą. Wykazała się również *umiejętnością samodzielnego prowadzenia badań naukowych.* Tym samym rozprawa doktorska mgr Ewy Urbaniak **spełnia przesłanki określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki** (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1789, ze zm.) w związku z art. 179 ustawy z dnia 3 lipca 2018 r., Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2018, poz. 1669), tym samym może stanowić podstawę do ubiegania się o nadanie stopnia naukowego doktora. W związku z powyższym wnoszę o dopuszczenie Pani Ewy Urbaniak do dalszych etapów postępowania doktorskiego.

Wrocław, 31 marca 2022 r.